

Kgl. Skuespiller Carl Winsløw.

Et Brudstykke af en Autobiografi og 2 Breve.

Af Nicolaj Bøghs efterladte Papirer.

Carl Winsløw¹⁾ har selv nedskrevet et Brudstykke af sit Levned, hvortil dog Originalen skal være gaaet tabt; det lyder saaledes:

»I Aaret 1796, d. 9ende Februar, saae jeg Lyset i et lidet Hus paa Toldbodvejen, hvor mine Forældre havde lejet et Par simple Værelser.

Min Fader²⁾ var dengang Lakei hos Hans Majestæt Kongen, og min Moder³⁾ forstod saare smukt at reparere alle Sorter Kniplinger, Tyld, etc., samt at vaske Shawler paa en Maade, der gav disse Sager et Udseende, som om de splinterny vare komne fra Butikken. Ved dette Arbejde fortjente hun ikke saa Lidet, men dog langt fra Nok til at kunne — i Forbindelse med min Faders Gage, som var 300 Rbdl. — give nogen af sine Børn den Opdragelse, som de fleste af mine Søskende tilligemed mig, med Hensyn til vore Anlæg kunde trænge til, for til vor Fremtids Tarv at kunne udvikle disse.

Jeg var den yngste af fem Søskende, nemlig to Brødre og to Søstre. Min Broder J a c o b A l e x a n d e r⁴⁾ blev som Dreng anbragt hos Hofjuveleer P r o n t i n; han havde et godt Hjerte og megen Kjærlighed til sine Forældre, men var af en heftig, bruisende Karakter. Han blev Svend i Guldsmeddeprofessionen og indtraadte strax efter som Bombarder ved det borgerlige Feltartilleri, tog senere den anordnede præliminære Officersexamen og

¹⁾ Fremragende Karakterskuespiller ved det kgl. Teater. † $\frac{6}{10}$ 1834. Blandt hans Fremstillinger maa særlig nævnes Franz Moor i Schillers »Røverne«, Joseph Golz i Overskous »Østergade og Vestergade« og Ludvig d. XIte i Delavignez's Tragedie.

²⁾ Lars Stub Winsløw f. $\frac{22}{11}$ 1754, † $\frac{21}{11}$ 1826 som Kgl. Køkkenskriver.

³⁾ Anne Marie Winsløw, f. Balzersen, f. $\frac{4}{6}$ 1762, † $\frac{27}{9}$ 1816.

⁴⁾ Jacob Alexander Winsløw f. 1. Oktbr. 1788, $\frac{1}{5}$ 1814 Sekondløjtnant, $\frac{5}{5}$ 1815 Afsked, Skuespiller ved det Kgl. Teater, † $\frac{3}{8}$ 1871 i Nakskov. Gift med Karen Regine Løgmoe, † i Oktober 1849.

gik i Aaret 1813 som Secondlieutenant ved det sjællandske Skarpskytterkorps' annekterede Batailloner til Frankrig og var med i Belejringen ved Jülich, kom derpaa atter et Aar tilbage, og, ansporet af en længe næret Lyst, fulgte han mit Exempel og ombyttede Krigstjenesten, paa Grund af hans ubetydelige Gehalt¹⁾, med Skuespillerstanden.

Min næstældste Broder, Peter Johan Christian²⁾, lagde fra Ungdommen af en stille, lidenskabsløs Karakter og megen Lyst til Kontorlivet for Dagen. Han blev ansat i Generalitetet i Justitsraad Splittorps³⁾ Kontor, kom derfra i Generalstabens Bureau og avancerede, som alle Kontoristerne i dette Departement, utrolig hurtigt, blev Sekretær, Assessor og Krigsraad, inden man vidste et Ord deraf. Tidligere ægtede han en Datter af afdøde Oberstlieutenant Jacobsen⁴⁾, Forstander over Vartou Hospital. Denne Familie nærede, især paa Spindesiden, en meget høi Mening om Stand og Rang, især om deres egen, og saae kun med medlidende Blikke paa den i deres Øjne lidet agtværdige Skuespillerstand, og dette blev Aarsagen til en Skillevæg mellem vore broderlige Hjerter, som indtil nu ikke er hævet og desværre vanskelig nogensinde vil blive det.

Begge mine Søstre, Lovise⁵⁾ og Sophie⁶⁾, den første af et muntert og overgivent, den anden af et yderst frastødende, lunefuldt Temperament, blev begge meget uheldigt gifte og leve et sorgfuldt og med Næringsorgen kjæmpende Liv.

Min Helbred som Barn var meget svag; i mit andet Aar havde allerede flere Læger opgivet alt Haab om mit Liv, hvoriblandt min Onkel, den berømte Læge, Professor Winsløw⁷⁾ ikke vilde indrømme mig en Time til at leve i efter hans Bort-

¹⁾ Løn.

²⁾ † ²⁷/₈ 1870 som Justitsraad og fhv. Fuldmægtig i Bureauet for Armeens Kommandosager.

³⁾ Etatsraad Joh. Splittorff † ⁵/₁₁ 1833.

⁴⁾ Major Hans Jacobsen f. 1753, † ³/₈ 1822 i Kbhvn., afskedigedes 1809 som Oberstløjtnant. Han var gift med Mette Margrethe Luythis.

⁵⁾ Louise Winsløw blev gift med en Guldsmed Møller i Kbhvn., der senere, efter at være gaaet fallit, fik en Stilling ved Toldvæsenet i Jylland.

⁶⁾ Sophie Dorothea Winsløw, f. 1784, † ²⁰/₁₀ 1864 i Fredensborg som Enke efter Toldassistent Steenberg i Kolding.

⁷⁾ Etatsraad, Hofkirurg Frederik Christian Winsløw f. ¹²/₈ 1752 i Kbhvn. † ²⁴/₈ 1811 i Kbhvn.

gang fra mit Sygeleje; men Skjæbnen, som blæser ad al mulig Doktorprofeti, besluttede at skjænke mig flere Timer end der igrunnen var mig tjenligt; thi dengang var jeg kommen som Barn til Himmerrige, nu derimod kom jeg som en Yngling til Teatret, og de, som kjende det sidste og har Kundskab om det første af disse Steder ville paastaa, at der skal finde en Pokkers Forskjel Sted imellem dem, som ikke falder ud til det sidstes Fordel.

[Hvad mig selv angaaer, da var jeg et yderlig forvildet Gemyt; stærke Lidenskaber begyndte allerede tidlig at ytre sig.]¹⁾ Dog var ikke noget Glimt at spore i min Barndom af min senere ved mange Leiligheder udviste kraftige Villie og Udholdenhed; tværtimod var jeg yderst letsindig og barnagtig til henimod mit attende Aar, Latter, Graad, Vrede, Hævn, Aabenhjertighed og List vexlede idelig med hverandre i et meget kort Tidsrum, og det vilde være meget vanskeligt at sige Hvad der egentlig stak i denne lette Kamæleon af en Pusling. I de fleste af mine Lege ytrede sig alligevel tidlig en Drift til det Eventyrlige og Romanagtige; thi fra den Tid, jeg kan erindre, har jeg slugt alle de Romaner, Røver- og Ridder-Historier, jeg kunde faa; dog var især Fædrelandets Historie og dets Mytologi min kjæreste Lecture.

Allerede fra min tidligste Barndom ytrede sig umiskjendelige Anlæg til Maler- og Skuespil-Kunst, især til den første. Allerede i mit sjette Aar tegnede jeg temmelig heldig Portrætter, men kun i Profil. Hr. Koop²⁾, min Barndoms Ven og Legekammerat, som tidlig havde ofret sig til Malerkunsten, tilbød sig senere at lære mig at male i Olie; men hvorfor dette ikke kom til Udførelse, vil Læseren først kunne begribe, naar jeg iforvejen giver en kort Skildring af mine Forældres huslige Liv.

Min Fader var en Mand af et stille, melankolsk Væsen, hvilket trykkende Næringsсорger gjorde end mere sørgmodigt. Han taalte ikke, at min Moder rørte sin Haand til nogen Ting

¹⁾ Denne Sætning er overstreget i Manuskriptet.

²⁾ Den lidet talentfulde Historiemaler Andreas Ludvig Koop f. ¹², 1792 i Kbhvn., † ¹⁸,₃₂ 1849 i Rom. Winsløw blev iøvrigt en særdeles dygtig Portrættegner og øvede dette Talent flittigt.

uden sit Sytøj og havde selv sin eneste Adspredelse ved at pusle omkring i Huset og mange Gange paatage sig et almindeligt Tjenestetyendes Forretninger, for at skaane min Moder; thi vi havde ikke Raad til at holde Pige. Kl. 11 om Formiddagen gik han til sine Forretninger, og Kl. 6 om Aftenen kom han først hjem om Sommeren; derpaa tændte han sin Pibe, satte sig ligeoverfor min Moder og betragtede hende med taus Sørgmodighed, blæste tykke Røgskyer af sin Pibe, imedens Bekymring for Fremtiden nagede hans Sjæl og gjorde ham uimodtagelig for al Trøst af hende, og hendes Grunde gjorde ham sædvanlig endnu mørkere.

Om Morgenen Kl. 4 à 5 om Sommeren og naar Solen stod op om Vinteren tog min Moder fat paa sit Sytøi, efter at hun først paa det Pertentligste havde feiet sin Stue og med pedantisk Omhyggelighed lagt enhver Ubetydelighed, indtil de allermindste, paa sit sædvanlige Sted og gik derpaa til sine Kniplinger; der sad nu den pæne, flittige Kone rank som en Pil (thi hun hadede, at Fruentimmer sad bøiede ved deres Sytøi) og arbeidede til Solens Nedgang, uden at nyde Andet end en Kop Kaffe med fire utrolig tyndt skaarne Stykker Rugbrøds-mørrebrød til, hvilke min Fader kun forstod at skære tilpas for hende; thi varm Mad fik vi sjelden eller aldrig. Af og til tog hun da en Pris og betragtede med tilfreds Mine sit renlige, pæne Værelse og smukt feiede Gulv; men Ve ogsaa Den, der forstyrrede hende denne Nydelse ved at sætte et Par smudsige Fødder derpaa eller paa nogen anden Maade forstyrre den Orden, der herskede i Alt; uden Barmhjertighed fik Enhver sin Korrex, og det var især mig, som denne strenge Orden skræmmede fra mit Maleri.

Ko o p havde foræret mig et Staffeli og nogle Oliefarver; jeg skulde nu til at male en Figur graat i graat, som det hedder i Malersproget. Hjerteglad og zitrende af Fornøielse saae jeg mig allerede klassificeret med Stadens Kunstnere. Jeg maledede i Olie! Hvad behager! Men ak, disse Luftkasteller styrtede paa en grusom Maade sammen ved det Tordenbud af min Moder: »Monsieur Carl! Dette Svineri skal jeg frabede mig i min Stue tilligemed Dine Stilladser og øvrige Anstalter! Se,

hvor mit rene Gulv seer ud! Vi have desuden ikke Raad til at opdrage Dig til Kunstner. Sæt Dig til at skrive, at Du med Tiden kan blive en god Kontorist, men skaf mig strax af med Dit Malerfjas!« Der stod nu den stakkels Purk og betragtede med taarefulde Øine sine Pensler og Farver; men Moderens strenge öine nødte ham snart til at pakke sine Siebensachen sammen og bære dem ud i Køkkenet; derpaa listede jeg mig mismodig ned i Filosofgangen (derhen vare mine Forældre senere flyttede), hvor de smilende grønne Træer og nogle muntre Drengene snart stemte mit desuden meget letsindige Gemyt til Munterhed og Glæde med deres støiende Lege.

Saaledes vare elleve Aar forsvundne af mit Liv. I dette Tidspunkt var det, at Danmark skuede saamange af sine brave Sønner bløde og den skønne Hovedstad styrte i Grus ved Englændernes venskåbelige Kugler. Jeg flygtede med mine Forældre til Kancellibygningsens Arkiver, hvis tykke Hvælvinger trodsede de nedstyrtende Bomber og Kugler; dog længe havde dette Tilflugtssted næppe kunnet beskyærme os; thi Englænderne trykkede uafbrudt sit brændende Venskabs Flammepile dybere i Kongestadens Hjerter, indtil det omsider brød ud i lyse Luer, hvis Bragen me Vælde besang Bretlands udødelige Heltedyder. Ikke formaar min svage Pen at beskrive de Gyseligheder, disse trende Rædselsdage vare saa rige paa, og som have efterladt sig ulægelige Saar i Statslegemet; hellere vil jeg forsøge paa at tilbagekalde i min Erindring de mange Scener, snart sørgelige, snart yderst komiske, som forefaldt under vor Omflykten og vort Ophold i Kancellibygningen og til Faren var forbi og de adspredte Familier atter søgte den vanlige Arne.

Da min Moder, Søster og jeg, ledsagede af vor Vært og Familie, hvert Øjeblik i Fare for at vorde dræbte af Bomber og Kugler, der gjennemhvinede Luften, havde naaet Kongens Bageri paa Christiansborg Slot, styrtede en Bombe ned, knuste Muren til Bageriet og sprang inde i Bygningen med et stærkt Knald. Min Moder styrtede besvimet om paa Gaden, jeg kastede mig grædende over hende. Madam L. vred Hænderne, og hendes Mand fik i Forbindelse med nogle Forbigaaende min Moder og sin Kone, som begge vare mere døde end levende, lykke-

lig bragt hen til Kancellibygningen, hvor vi atter aandede friere ved Forsikringen om dens tykke Murhælvinger, der — som de fortalte — vare uigjennembrydelige.

Strax, da vi ankom d e r, bleve flere Familier enige om at slaa deres økonomiske Pjalter sammen og med sjælden Velvillie og Samdrægtighed at komme hinanden imøde med Raad og Daad; thi Nød og Frygt og Ængstelse for fælles Dødsfare forsonede i denne Periode ofte de bitreste Fjender, og det var en Lyst at se, hvorledes Gnausere redbon delte sit Forraad med den Trængende, hvorledes Stormanden fortroligt og ligefrem omgikkes og behandlede Dem, han i bedre Tider næppe havde værdiget et Øjekast. Ak, hvorfor maa først Trængsler og Nød lære Menesket at anse sit Medmenneske som Ligemand og Broder, som Børn af en god og kjærlig Fader!

Vor Vært, en Fuldmægtig L. og Familie, Fyrbøder ved Rentekammeret Hr. P. og Familie og min Moder, min næstældste Broder og min Søster Lovise (min Fader var reist til Holsten med Kongen) vare Beboere af et stort Værelse i Kancellibygningsens første Etage. I Midten af dette var et stort Bord, paa Siden et uhyre stort Skab, hvoraf Papirerne vare udtagne, og et andet mindre, ligeledes tomt Skab, som tjente os Flygtninge til fælles Spisekammer. Om Natten valgte Enhver sit Sovested efter Stedets Leilighed. Flere Personer — hvoriblandt en meget høi og smækker Kancellimand med et tyndt, flagrende Haar, sparsomt bestrøet med Pudder, og et over al Maade naragtigt Ansigt, hvori Angsten saa levende udtrykte sig ved den mindste Fare af en Kugles Nedstyrtning, o. s. v., at han afpressede mig den inderligste Latter — toge Plads om Natten paa det store Bord og laa imellem og ovenpaa hverandre som Kalve paa en Slagtervogn.

Jeg havde, de Andre uafvidende, faaet en hel Del Klædningsstykker, Damekaaber, o. s. v. lagt ind i det store Skab og sov [der] efter Dagens ustandne Rædsler og Besværligheder til omtrent lidt over Midnat, da et frygteligt Slag paa Skabet, og et fortvivlet Skrig af flere Stemmer jog mig op af Søvn, og, tumlende ud af Skabet, blev jeg Vidne til det naragtigste Skue, man kan tænke sig.: Bordet, som var blevet

overlæst med Mennesker, kom ud af sin Balance ved, at den ængstelige Kancellimand var sprungen i Vejret, skrækket af en Kugle, som faldt paa Kancelliloftet, og faldt med hele sin Menneskebesætning om paa Skabet, hvor jeg laa. De Sovende brugte Mund paa Staklen, der stod bleg som Døden og bevægede Læberne, uden at give en Lyd fra sig; men en underlig Dunst omkring ham beviste noksom, at hans Fortvivlelse, som negtede ham Talens Brug, havde skudt en Gjenvei og forklarede sig tydeligere end vi Alle skjøttede om. De af Søvn Opskrækkede gik snart fra Fortrydelse over til den hjerteligste Latter, og dermed endtes denne Nat.

Kaffe blev lavet og snart drukket. Amtmand L e r c h e¹⁾ fortalte, at den næste Nat vilde blive endnu skrækkeligere for Staden. Nogle af Selskabet tilligemed mig gik i den dunkle Morgen hen ved Enden af Kancelligangen for at skue den brændende Stad. O, Forsyn, hvilket Skue frembød sig for vort forfærdede Øie. Vor Frue Kirke, Stadens herligste Tempel, kneisede frem af et Luehav; omsider styrtede det sammen med hul Bragen, en kulsort Damp steg i Veiret, og nu saaes kun de tykke Mure, der som Benraden af det uhyre Mamutsdyr endnu længe vidnede om Kirkens Størrelse og grandiose Stil; skjønt jeg kun var et Barn udslettes aldrig dette Syn af mit Minde — det var tragisk rystende og høitideligt. Som den Helt, der i Kamp med den ubøielige Skæbne strakte sin Kæmpekrop mod Skyen, med stolt Smil trodsede Nornens Dødshug og omsider styrtede herlig, men forfærdelig, i Faldet fulgt af Verdens Beundring og den høieste, helligste Medlidenhed, saaledes sank Frue Spir, og de rasende Luers Gjenskin bedækkede Albions blege Ansigt med uafvættelig Skamrødme.

Endelig kapitulerede Staden næste Dag, og Skrækkeligheden ophørte; man vovede sig ud i Gaderne, som vare bedækkede af rygende Ruiner, og saae nu først Elendigheden i sin fulde Størrelse. Barnløse Forældre med forgrædte Øine og blege Ansigter søgte med forvildede Blikke Stedet, hvor deres

¹⁾ Gehejmekonferensraad, Kmhr. Christian Cornelius Greve Lerche f. $\frac{2}{9}$ 1770 i Kbhvn., † $\frac{26}{4}$ 1852 paa Lerchenborg, var 1808—11 Amtmand over Holbæk Amt.

fordum lykkelige Bolig havde staaet; ak, de fandt ikke engang de kjære Lig af deres ulykkelige Smaa. Den stræbsomme Borger stod omringet af sin grædende Familie og saae med stum Fortvivelse sin fredeligt erhvervede Formue gaa op i Luer, og Danmarks kjække Sømand knugede krampagtig den brune Næve mod Brystet ved Synet af Flaadens Tiltakling, og en ædel Forbitrelses Taare sneg sig ned ad det furede Ansigt, da det endnu ufuldendte Orlogsskib styrtede sammen paa Nyholm under Fjendernes Jubelraab.

Da den største Skræk havde sat sig, gik min Moder og vor Vært for at søge vort Hus; og se — til vor ubeskrivelige Fryd saae vi det uskadt, og de gamle, kjære Værelser (hvor mine Forældre havde boet tilleje i tolv samfulde Aar og boede der endnu otte Aar efter), modtog atter os, besjælede af Tak til den Algode, som havde holdt sin beskjærmende Haand over os og vor Smule Ejendom.

Strax i de første Dage efter Kapitulationen ginge vi ud for at betragte Fjendernes Lejr paa Frederiksberg; det halve Kjøbenhavn var udvandret og betragtede med nysgjerrige Blikke de store athletiske Bjergskotter, hvilke i deres lave Rørtelte og karakteristiske Dragt gav hele Søndermarken, hvor de havde opslaaet deres Lejr, et saare romantisk og eventyrligt Udseende. Flere af vore Fruentimmer af den lavere Klasse, Tjenestpiger, etc., men som havde studeret deres Lafontaine, følte sig saa henrevne af Romantikken, at de ganske hengave sig i disse Sansculotters Vold, og mangen sværmerisk Skræddersvend vred pathetisk sine Hænder ved Tabet af sin utro Skjønne, der foretrak den kæmpemæssige Skotlænder for den rigtignok tyndbenede, men pænt dannede Skrædder.

Endelig forlod Englænderne Øen, og snart begyndte Nøden, denne store Læremester, at opmuntre Indvaanerne til ved Flid og Opfindsomhed i Forbindelse med Regeringens vise Foranstaltninger at raade Bod paa Ødelæggelsen, og Haandværkere og Kunstnere kappedes om at gjenopbygge den ødelagte By, og ved deres Omhu og Flid har den i de senere Aar hævet sig som en Phønix af sin Aske, skjønnere end nogensinde og indtager nu Pladsen som en af Europas smukkeste Stæder. —

Jeg kom nogen Tid efter i Skole hos den for sit Institut saa hæderlig bekjendte Scharling¹⁾ og profiterede under denne fortræffelige Mands Vejledning i fire Aar særdeles meget. I Tysk og Fransk havde vi fortræffelige Lærere, og, havde jeg kunnet profitere et Par Aar endnu i dette Institut, var jeg vist bleven meget ferm i disse Sprog, da min Nemhed i at fatte Alt var ualmindelig; kun i Regning kunde jeg her ikke, og har siden aldrig kunnet komme nogen Vej; i Skrivning, Tegning og Historie, Religion, Geografi, Mythologi og Forstandsøvelser, men især i Tegning vandt jeg snart Prisen fra mine Kammerater. Mine Tegninger og Skrivebøger bleve brugte som Mønstre for de andre Dreng, og jeg havde i det Hele taget min Lærenemhed og Flid at takke for, at jeg ikke i hele min Skoletid har erholdt een slet Karakter for mit Arbejde; men desto flere Prygl og Anmærkninger vankede der for Sladren og Vildskab.

I.

Brev til kgl. Skuespiller, Professor Nicolaj Peter Nielsen²⁾.

Kjære Nielsen!

Med Føje kan jeg vente, at en fire til fem Dage har sløvgjort Din Heftighed og Uvillie imod mig, og i saa Henseende vil jeg, da Du nu har roligere Overlæg, komme Dig imøde, for — om muligt at ende en for os Begge som Mennesker, Kammerater og Venner lige ubehagelig Forstaaelse.

Jeg har ved et Glas Vin imellem en Ven og en anden Bekjendt, som jeg troede var min Ven, ytret, at jeg ikke delte i alle Poster Din Anskuelse af Hamleths Behandling og at jeg vel kunde have Lyst til at prøve mine Kræfter engang i Tiden paa dette Parti, tilføjende, at jeg naturligvis maatte angribe Rollen fra en ganske anden og for min Personlighed og mit Organ mere favorabel Maade. Jeg ytrede først, at Du gjerne maatte faa denne min Mening at vide, da jeg aldrig kunde formode,

¹⁾ Simon Peter Scharling † 1831.

²⁾ f. 28/8 1795 i Frederiksborg, † 12/3 1860 paa Frederiksberg.

den vilde støde Dig, da Du med Ligegyldighed kunde betragte den, især da Du i dette Parti har vundet et Bifald, som vist aldrig hverken i dette eller i noget andet Parti bliver mig til Del; dog, erindrende Dit letantændelige Gemyt, besindede vi os Alle og gave hinanden gjensidig Haand paa, at Hvad her i Vennevold var ytret ikke skulde komme videre, og skiltes. Hvad Haandslag betyder af somme Mænd erfarer jeg forsildig.

Hvad der er passeret veed Du nu, og, har Øretuderiet sat en anden Sauce paa Tingen, vil Du af H a a k s Mund, som var tilstede, kunne erfare, at den er lavet af Ondskab, Sladdersyge, Løgnagtighed og Skadefrohed, og — hvor er nu Grund til Vrede? Er det en Forbrydelse, at en Mand, der i fjorten trængselsfulde Aar trods alle Hindringer, som Naturen, Chicane og Omstændighederne have lagt ham ivejen, ene stolende paa sig selv og sin Aand og Flid, har slaaet sig op til at være Hvad Ingen (dette tør jeg vel sige med Selvfølelse) vel negter ham: en af Scenens gode Kunstnere, ytrer Lyst til at forsøge sig i et Parti, hvor rigelige Naturgaver have banet Dig Vej i langt kortere Tid? Jeg kan godt begribe, at Du — ved at høre dette mit Ønske, kunde sagt ved Dig selv: »Det kommer lille Winsløw beskidt fra,« eller: »Dertil mangler ham Figur, Organ,« eller Sligt, etc., etc.; men at blive vred, forbitret, sende mig Partiet og tro, at jeg under disse Omstændigheder, ligesom tildelt Rollen ved en Straffedom, vilde spille den, og altsaa ikke alene have dens Vanskeligheder, men Dit Uvenskab, Dit store Publikums Dom, som var Dig saa overordentlig hengiven, at kæmpe imod og dertil give [?]tudere og mine andre ikke faae Fjender Anledning til i et halvt Aarstid at gotte sig ved Haabet om min Undergang, dette kunde min Ven N i e l s e n vel ikke uden at være meget forblindet troe, at jeg vilde gjøre. Overalt, min gode Ven, kan Du trøstig lægge Haand paa Hjærte og sige, at Du aldrig har ønsket Dig eller fældet en haardere Dom over nogen af Dine Kammeraters Spil end jeg over Dit, saa har Du vundet. Men, skulde Enhver af os erholde den Rolle, hvis Udførelse han havde kriticeret (som jeg forresten troer baade Dig, mig og enhver Kunstner berettiget til) saa vilde vi nok Begge faa mere Arbejde, end vi kunde bestride; thi lad nu det hele

Passerede være glemmt, ræk mig Din Haand, og nær mig igen Dit Venskab, som jeg veed at skjønne paa, og giv ikke Teatrets Døgnfluer, Demerenter [?] o. s. v. den Triumf at have adskilt to Mennesker, der paa deres hele Kunstnerbane ikke have haft noget Udstaaende med hinanden; tag Din Rolle igjen, som Du, naar Du betragter Sagen nøiere, dog ikke saa ganske var beføiet at sende mig, og lad mit gode Ord finde et godt Sted, og, naar Du da er min Ven som fordem og engang skulde faa i Sinde at paalægge mig den Forpligtelse at indløse mit Ord og gjøre en Prøve paa at spille Hamleth, da skal jeg dertil ikke være uvillig. Du seer altsaa, at dette Brev og mit Tilbud om Gjenoptagelsen af god Forstaaelse, ikke er en Krybskyttevending for at trække mig ud af Sagen, men Lyst til at ende den som en Mand og Din Ven; thi som Din Uven spiller jeg aldrig Rollen. Jeg har bygget paa Din Retfærdighedsfølelse i disse Linier; lad mig ikke have bygget paa Sand, og vær overbevist om, at det Menneske, der — endskjønt han ikke ubetinget deler enhver af Dine Anskuelser — dog er, som enhver Kunstner maa være, gennemtrængt af Dine fortræffelige Egenskaber som scenisk Kunstner og Menneske, er

Din Ven

Carl Winslow.

II.

Til Direktionen for det kongelige Theater.

Mine høje Herrer!

I Anledning af en mig fra den høie Direktion ihændegiven Skrivelse af 18de dennes, tager jeg mig den ærbødige Frihed at anføre Følgende til min Retfærdiggjørelse.

Den, der endnu for kort Tid siden havde sagt mig, at jeg efter henved tyve med den utrætteligste Tjenesteiver tilendebagte Arbeidsaar, skulde møde en for mig saa smertelig Befaling af Teatrets høie Chef, og senere en Skrivelse som ovenanførte fra den høie Direktion, fuld af strenge og ydmygende Paamindelser om at opfylde min Pligt som Kunstner i Hans

Majestæts Tjeneste — vilde jeg anse for vanvittig, da jeg med usigelig beroligende Følelse kan sige mig selv, at denne Pligts samvittighedsfuldste Opfyldelse har været min Yndlingstanke i en Række af velbrugte Arbeidsdage og forskaffet mig et æret Navn som Kunstner. — Da imidlertid Lovens Bogstav er anvendt paa mig, saa tør jeg vel med Ærbødighed vente ikke at blive haardere anset end andre af mine Kolleger, og skrider nu til Hvad der kunde siges mig til Forsvar.

Fra min tidligste Periode som Skuespiller har Hr. Dr. Ryge udviist et fjendtligt og ofte oprørende Forhold imod mig, hvortil flere have været Vidne. Senere ved mine lykkelige Bestræbelser som Skuespiller synes han at have gjort sig til Lov at skade mig ved enhver Lejlighed. For flere Aar siden tildeltes mig Schewa's Rolle i »Jøden, som tidligere var bestemt for Hr. Doktoren. En Plakat, opslagen i Foyeren, siger: »Naar et Stykke i fem Aar ikke er spillet, ansees dette for ubesat.« Han havde altsaa Intet at fordre; ikke destomindre begjærede han at spille samme efter mig og — fik dertil Tilladelse. At hans Hensigt med at spille den var at skade mig, ligger for Dagen, da hans Rygte som Skuespiller — især dengang — var saa stort, at der behøvedes meget Mindre for at knække et fremadstræbende ungt Talent. At dette ikke blev Tilfældet, var næppe hans Skyld. Dengang jeg i hans Fraværelse indstuderede Kongens Role, i »Don Carlos«, som jeg ved hans Hjemkomst afleverede, efter at have prøvet samme, betingede han sig at spille denne a l e n e og ikke vorde doubleret; — dette blev ham tilstaaet, skjønt Paragraf 5 af Reglementet hjemler mig Ret til at spille den een Gang. Han har saaledes ved alle Leiligheder søgt at benytte den Fordel, som hans Gaver og Stilling ved Teatret tilbyde ham, for at skade sin yngre Medbroder; hvad Under altsaa, at jeg ved enhver Leilighed søger at dække mig for hans Efterstræbelser? Hvad Under altsaa, at jeg ved Colds hurtige Indstudering henvendte mig til Hans Excellence med den Bøn for Fremtiden at maatte vedblive med at spille en Rolle, hvis Tilbagegivelse vilde stille mig blot for en Sammenligning, der med Hensyn til h a n s Kraft ikke kunde blive mig til Fordel.

At Hans Excellence har misforstaaet min Begjæring og

troet, at jeg kun ønskede at spille denne Rolle den ene Gang, hvortil Paragraf 5 hjemler mig Ret — er jeg uskyldig i; men jeg apellerer til den høie Direktions egen Dømmekraft, om jeg — eller noget Individ ved Scenen — uden at have mistet Forstanden turde vove at misbruge sin høie Chefs Ord og indhente Hr. Etatsraad K i r s t e i n s Tilladelse til at lade R y g e s Dragt forandre, skjønt jeg havde Tilladelse til at faa en ny, og tillige forsikre Garderobeforvalteren om denne af Hans Excellence erholdte Tilladelse som Hjemmel for ham, naar jeg ikke var mig fuldelig bevidst at have forstaaet Chefens Ord saaledes, at Rollen var min fremtidige Eiendom. At jeg paa disse Grunde troede mig beføiet til en Vægning, er vistnok efter Lovens Bogstav en Fejl, og jeg forventer med dyb Ærbødighed derfor at vorde straffet.

Hvad mit private Brev til Hr. Regissør S t a g e angaar (det sidste nemlig!), da vil jeg vedblive [at udtale], at jeg kun paa det Punktligste skal vide at agte paa Hvad han i Direktionens Navn igjennem Teatrets Bud har at forkynde mig; min Mening om ham selv henhører ikke her; men at jeg i Brevet til min høie Chef skulde have tilladt mig at bruge Udeladelser, som skulde stride mod det simpleste Begreb om Anstændigheds Love, er en Paastand, som jeg ærbødigtst maa tilstaa, at jeg aldrig indrømmer [Sandheden af.] Jeg har i de ærbødigtste Udtryk, skjønt med en dybt saaret Følelse givet i mit Brevs sidste Ord Hans Excellence at forstaa, hvor nedkuende og krænkende det var for mig efter tyve Aars Tjeneste, i hvilket Tidsrum Regissørens Bøger, den høie Direktions egne hædrende Ytringer og offentlige Blade have givet mig de mest smigrende Vidnesbyrd om Tjenesteiver, Omhu og Agtelse for min Kunst, Velvillie ved i Sygdomstilfælde at instudere Roller i saa kort Tid, at Flere have anset det for umuligt, den yderst Omhyggelighed for Smaaroller, den størst mulige Udholdenhed overfor alle Hindringer, som Kabale og stedmoderlige Behandling af Naturen have lagt mig iveien — kort: med en frelst og uplettet Kunstnersamvittighed, at modtage en truende Befaling (den første i min hele Tjenestetid) at udføre en Rolle, som ligeledes var hurtigt indstuderet, — — som om der nogensinde behøvedes

Trusel om Straf for at faa mig til at gjøre min Tjenestepligt. — Et eneste faderligt Ord fra Chefen, min høie Herre, havde virket stærkere end al Frygt for Straf.

Idet jeg imidlertid tillader mig at bemærke, at jeg øieblikkeligt underkastede mig denne Hans Excellences høie Befaling, maa jeg endnu bevidne ved en Mands Ære og ved Alt, hvad der er mig helligt, at det aldrig var min Hensigt i disse Linier at lægge Haan eller Trods imod min høie Chef, men kun et dybt krænkethjerte, for Dagen. Hvo, som fortolker mine Ord anderledes, fortolker dem ikke efter den Mening, hvori de ere skrevne; ei heller har min Handlemaade sit Udspring fra min Legemssvagthed; ja, vel har jeg et svagt, sygeligt Legeme, og Held, ja, Held Den, som eier Helbredens uskattefulde Gode! Imidlertid har mit skrøbelige Legeme aldrig i Sager af alvorlig Natur behersket min Aand, og heller vilde jeg ved ethvert lignende Tilfælde i Livet bekynde mig skyldig i forsætlig Brøde end indrømme, at min Fremfærd var Resultatet af sygelig Vrantheds umandige Luner.

Hvis jeg har overilet mig og feilet, da finder jeg, om ikke et Forsvar, dog en venlig Talsmand ved at kaste et Blik tilbage paa min Kunstnerbane — kan denne Sagfører Intet virke for mig, da veed jeg, som det sømmer sig en Mand af ærekjær Tænkemaade at foretrække Straf og Skade for Ydmygelse, og jeg haaber desuden i min høie Chefs høie Hjerte at finde Forsvar for, at jeg ikke gjør et Skridt, som vilde berede mine Fjender en Triumf, jeg ikke under dem, og nedsætte mig i min egen — og det tør jeg næsten med Vished sige: ogsaa Hans Excellences og den høie Direktions og ethvert fint følede Menneskes Agtelse.

Kjøbenhavn d. 19de Febr. 1833.

Underdanigst
C. Winsløw jun.

Til

Direktione for Det kongelige Teater!
